

دانشگاه هرمزگان

وزارت آموزش و پرورش

انجمن روانشناسان و مشاوران ایران

انجمن روانشناسان و مشاوران هرمزگان

بررسی راهکارهای پیشگیری از اعتیاد به مواد مخدر در دانشجویان

سمیه حامدیان

دانشجوی کارشناسی ارشد مشاوره گرایش خانواده، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

چکیده

اعتیاد یکی از مسائل و معضلات اجتماعی است که در به خطر انداختن سلامت فرد، خانواده و مخصوصاً سلامت جامعه نقش موثر دارد. اعتیاد به مواد مخدر و آسیبهای مرتبط با آن از پدیده‌های اجتماعی انسانی است که جوامع بشری از دیرباز تاکنون با آن دست و پنجه نرم کرده‌اند. مسئله اعتیاد جوانان، یکی از آسیبهای مهم اجتماعی است که امروزه مورد توجه زیادی قرار گرفته و به همان نسبت بر تلاش پژوهندگان و متخصصین امر، در یافتن راه حل‌هایی جهت پیشگیری از آن نیز افزوده شده است. شناخت عوامل پدید آورنده مصرف مواد مخدر جوانان و بخصوص دانشجویان، اتخاذ تدابیر درست پیشگیرانه در سطح کل جامعه، شناسایی اعضاء و گروههای آسیب پذیر و گروههای در معرض خطر، در کاهش جرائم این گروه سنی، تأثیر مستقیم و غیر قابل انکاری دارد. پیشگیری در دوره های مختلف، شامل اقداماتی می‌شود که ناظر به گروه سنی و مکان های جامعه پذیری آنان مانند خانواده، دانشگاه، گروه همسالان، رسانه ها و سایر محیط ها در جامعه می باشد. بدیهی است هدف آن نیز، از بین بردن یا کاهش عوامل خطرزایی است که دانشجویان در معرض آن هستند و همچنین ایجاد عوامل حمایتی که مقاومت افراد را در مقابل پذیرش و پیشه کردن رفتارهای مجرمانه در آینده تقویت می‌کنند. مسئله پیشگیری می‌تواند از زوایای مختلف زیستی- روانی و جامعه شناختی تحت بررسی قرار گیرد. بدیهی است استقبال مسئولان و دولت مردان از همکاری های روان پزشکان، روان شناسان، پزشکان، جامعه شناسان و تمامی نهادهای مهم چون خانواده، مدارس و بسیاری نهادهای مربوط می‌تواند به کامل تر شدن و مؤثرتر واقع شدن برنامه های پیشگیری کمک کند. پس این نتیجه گیری که مؤثرترین روش پیشگیری رویکردی است جامع و اجتماع مدار که طیف وسیعی از تعیین کننده های سبب شناختی را هدف قرار می دهد، نکته مهم سازنده در اصلاح رویکردهای پیشگیری بوده است. با این طرز تلقی ایجاد و تقویت نگرش های انطباقی دوسویه در جامعه از جمله در نهاد خانواده، نهادهای آموزشی و تحصیلی و سایر محیط ها در سطح جامعه، زیر بنای شناختی برای بررسی روش های پیشگیری قرار می گیرد.

کلید واژه ها: پیشگیری، اعتیاد، مواد مخدر، دانشجویان.

بیان مساله

در عصر حاضر یکی از مشکلات و نگرانی های عمده جوامع گوناگون بشری و جامعه ما، مصرف مواد مخدر و روان گردان ها در افراد است. این معضل با توجه به اثرات بازدارنده بر رشد جوامع پدیده‌ای سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی محسوب شده که عوامل متعدد فردی و اجتماعی در گسترش یا کنترل آن تأثیر دارند (کریمی، ۱۳۹۱). مسئله اعتیاد در میان نوجوانان و جوانان از دیرباز در جامعه بشری مورد توجه اندیشمندان قرار داشته است. همزمان با توسعه انقلاب صنعتی و وسعت دامنه نیازمندی ها، محرومیت های حاصل از عدم امکان تأمین نیازهای زندگی موجب گسترش شدید و دامنه دار فساد، عصبان، تبهکاری، سرگردانی، دزدی و مانند آنها در اطفال و نوجوانان شده است. امروزه جوانان کشور ما هم با این گونه مسائل مواجه‌اند و آثار مهلک آنها در سیمای جامعه ما آشکار است. جوانان سرمایه‌های ارزشمندی هستند، که سلامت روح و جسم آنها تضمین کننده‌ی سلامت جامعه‌ی آینده می‌باشد. بنابراین، باید به مسائل آنها توجه کافی مبذول داشت (قاسمی و همکاران، ۱۳۹۲). وابستگی و مصرف مواد در بین جوانان پیامد و نتیجه‌ی تعامل و تأثیر متقابل عواملی است که در زندگی فرد حضور دارند. بنابراین، اعتیاد رفتاری است ناشی از عوامل گوناگون. برخی روان شناسان و جامعه شناسان، مسئله مصرف مواد در بین جوانان در سال های اخیر را نتیجه‌ی پیشرفت صنایع، افزایش کشورهای صنعتی، ایجاد کارخانه ها، ازدیاد سروصدا، گسترش شهرها و تجمع جمعیت می‌دانند. به عقیده آنان، بشر امروزی آن آرامش و آسایشی را که